

NORVEŠKI MINI-PARLAMENT

Treba li Hrvatskoj Mini-sabor?

Mi hoćemo i trebamo Mini-sabor – za bolje obrazovne mogućnosti mladih, jačanje njihove političke kulture i podizanje ukupne društvene demokratizacije

Već desetak godina u Strand Vide-regaende školi (uz obuhvat i nekoliko srednjih okolnih škola) provodi se projekt Mini-parlamenta, kao posebni obrazovni i društveni projekt svojevrsnog "igranja uloga" parlamenta iz Osla ("MINI – STORTINGET"). Kroz ovaj se projekt mladi ljudi, učenici škole, uvode metodički, ali zanimljivo, životno i neposredno u aktivan svijet politike, njezinog promišljanja i prakticiranja na razini zakonodavne i izvršne vlasti, predstavničke demokracije, ustavno-pravnog, političkog i ekonomskog poretka.

Program se realizira uz podršku i u suradnji s Norveškim parlamentom, Vladom i organima lokalne samouprave i zahtijeva poseban angažman škole u cjelini. Projekt "Mini – parlamenta" je blizak interesima i ukusu mladih i omogućava im da iskažu što to mladi u politici, odlučivanju, društvenoj organizaciji i regulaciji mogu i hoće.

Projekti aktivnosti odvijaju se tijekom cijele godine obuhvaćajući nekoliko faza: motiviranje i obuhvat učenika u program (i uloge zastupnika i članova Vlade), radni posjet zasjedanju Stortingeta u Oslu, upoznavanje s političkim programima parlamentarnih stranaka, Ustavom, Izbornim i drugim zakonima, dokumentima o djelovanju parlamenta i drugo, pripreme za realizaciju zasjedanja Mini-parlamenta te simulaciju stvarne strukture vlasti (Vlada – premijer – ministri – pozicija – koalicija – opozicija...).

U takvom se programskom spoju jasnije, određenije i neposrednije profilira i aplicira smisao i svrsishodnost temeljnih političkih kategorija i pojavnosti kao što su primjerice: politički pluralizam, posredna demokracija, izbori, politička vlast, političko djelovanje, politički ciljevi, politički akteri, političko nadmetanje, zakoni, pravna država. Osim toga učenici se obučavaju tehnikama i vještinama javnog iznošenja i zastupanja određenih stavova, prijedloga i zahtjeva, argumentiranog dijaloga i javne komunikacije. Učenici sudjeluju u pripremama Mini-parlamenta uklopljeni svojim pojedinačnim ulogama brojčano, organizacijski i strukturalno sukladno stvarnoj strukturi vlasti i u tim se ulaganjima organizacijski i sadržajno pripremaju za svoje parlamentarno zasjedanje.

Mini-parlament zasjeda jednom godišnje (u

proljeće) u školskoj sportskoj dvorani koja se tehničkim izgledom – raspored mjesta, govornice, stola predsjedavajućeg, TV-snimanjem, nastoji približiti izgledu parlamentarne vijećnice. Zasjedanje Mini-parlamenta traje tri dana i odvija se prema Poslovniku

nastave i cijela je škola u funkciji Mini-parlamenta (s obzirom na to da je i znatan dio učenika i nastavnika neposredno ili posredno uključen u tu aktivnost). Za nastavnike i učenike koji nisu angažirani u projektu unaprijed se planira neka stručna ekskurzija ili

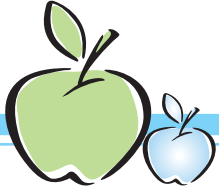

Tečaj Škole demokracije – Vijeća mladih u Labinu 2002. godine

Stortingeta. Učenici – zastupnici nose kartice različitih boja (različite stranačke pripadnosti) sa svojim imenom i prezimenom i oznakom mjesta iz kojeg dolaze, a članovi Vlade s oznakom svoje funkcije i resora. Od učenika se traži da svojim izgledom budu prilagođeni parlamentarnom ugođaju, kao npr. za muškarce je obvezno odijelo ili sako i kravata. U realizaciji zasjedanja Mini-parlamenta sudjeluje i dio učenika i nastavnika koji nisu direktno uključeni u zasjedanje, ali njihov angažman veoma je važan za uspjeh projekta (pisanje i distribucija materijala, informacijska služba, tehnički uvjeti, hrana, pomoćni poslovi...). Zasjedanje započinje prvi dan poslije podne, drugi dan traje cjelodnevno i treći se dan prije podne završava. Prvi dan redovna nastava završava ranije, dok drugi i treći dan nema redovne

nešto slično. Zasjedanju prisustvuju i predstavnici Parlamenta u Oslu, predstavnici regionalne skupštine te drugi gosti i novinari. Sjednicu vode predsjednik i potpredsjednik Mini-parlamenta.

Ovogodišnje zasjedanje (2003. godine, op.urednika) odvijalo se oko prijedloga programa rada Vlade, koji su učenici autonomno osmislili po cijelom nizu područja. Program su predlagali i branili premijer i članovi Vlade, a potom se isti razmatrao na Klubovima zastupnika i u nadležnim odborima, te bio predmetom Parlamentarne rasprave. Sudionici su na Program davali svoje primjedbe, ali i bezrezervnu podršku. Kao u pravom Parlamentu bilo je tu i sučeljavanja, lobiranja, amandmana i replika... U vezi toga pokrenuta je i inicijativa za izglasavanje nepovjerenja Vladi, što (ovoga puta) nije

prošlo za jedan glas. U okviru zasjedanja realizirana je i točka zastupničkih pitanja koja su se odnosila na područja zdravstva, školstva, vanjske politike, ekologije, pravosuđa, socijalne skrbi, trgovine... na koja su odgovarali premijer i resorni ministri. Svi navedeni sadržaji osmišljeni su od strane učenika (uz pomoć dva voditelja) i predstavljaju originalno promišljanje i prakticiranje mladih mogućeg parlamentarnog rada i njegovih rješenja. Naime, na simulaciji stvarne parlamentarne i vladine strukture mladi iskazu-

sabora kod nas (razradili smo organizacijsko-programsku izvedbu i pristup primjeni tog projekta prilagođenog strukturi naše predstavničke vlasti i mogućnostima uklapanja u naš srednjoškolski obrazovni sustav). Zašto? Zato što je taj program dobar (i izvedbeno moguć) obrazovni model, kojim se i u našim društvenim okolnostima, tehnikom simulacije (»ulaženjem u kožu«) parlamentarizma i igranjem uloga odlično može naučiti o politici i za politiku i stvoriti politički angažiranog građanina. Program bi omogu-

korištenje sustava, osposobljava za aktivno djelovanje u zajednici, neposredno upoznaje sudionike s građanskim pravima, slobodama i dužnostima, jača samopouzdanje, vježba mlade konkretnom pristupu rješavanju konkretnih pitanja bez indoktrinacije, osvještava relaciju pojedinac – državna vlast – demokracija, vježba mlade u korištenju demokratskih institucija, metoda i mehanizama, uči ih interdisciplinarnosti, kritičkom promišljanju, slobodi izbora, te poboljšava vještine javnog i argumentiranog govora. Naime, pripremanje i izvedbama »Mini-parlamenta« učenici, na poseban način, postaju subjektom politike i njezinim kreatorom, uočavaju da su sposobni iskazati svoje potencijale i promišljanja pa čak i dati rješenja postojećih društvenih problema. Politika im na taj način postaje i bliskija i dostupnija. (ovo istaknuti na ton, možda u negativu) Mi hoćemo i trebamo Mini-sabor – za bolje obrazovne mogućnosti mladih, jačanje njihove političke kulture i podizanje ukupne društvene demokratizacije. Očekujemo odgovor i opredjeljenje Ministarstva znanosti, prosvjete i športa, Hrvatskog sabora i Vlade u svezi toga.

Delfina Arapović, prof., autor organizacijsko-programske izvedbe i pristupa primjeni projekta

Dr. sc. Selma Šogorić, liječnik, nacionalna koordinatorica Hrvatske mreže zdravih gradova

Mi hoćemo i trebamo Mini-sabor – za bolje obrazovne mogućnosti mladih, jačanje njihove političke kulture i podizanje ukupne društvene demokratizacije. Očekujemo odgovor i opredjeljenje Ministarstva znanosti, prosvjete i športa, Hrvatskog sabora i Vlade u svezi toga.

Profesorica Delfina Arapović

ju svoja viđenja, prijedloge i riješenja aktualnih društvenih pitanja i odnosa. Promišljeno i odgovorno. To je glas i poruka mladih da svijet politike mora imati dovoljno prostora za mlade, odnosno da mladima treba dati prostora i mogućnosti da se osposobljavaju za svijet politike, u njega ravnopravno uključuju te sudjeluju u njegovu kreiranju. To se iskazuje kao karika demokratičnosti i u obrazovanju i u društvenoj zajednici jer tretira mlade kao važan subjekt politike i društvene demokratizacije.

Treba li i nama u Hrvatskoj nešto slično – sličnih vrijednosnih osnova i ciljeva? Komparativno postoje i sličnosti i razlike između strukture, organizacije i funkcioniranja norveške i naše zakonodavne i izvršne vlasti! No, bez obzira na to, a uvažavajući prvenstveno upravo vrijednosne osnove i ciljeve takvog oblika cjeloživotnog obrazovanja mladih, te specifičnosti ne moraju biti prepreka mogućnostima primjerene prilagodbe Mini-parlamenta (Sabora) u našim uvjetima.

I zato smo po povratku iz Norveške, mi iz Labina našem Ministarstvu prosvjete podnijeli pismeni izvještaj o radu Mini-parlamenta u Norveškoj, kao i prijedlog okvirnog programskog oblika i sadržaja primjene Mini-

ćio da se, na funkcionalniji način, motiviraju i uključe učenici u stjecanje znanja i vještina o politici i političkom angažmanu. Jer ovaj program potiče: cjeloživotno učenje,

Vijeće mladih grada Sandnesa, Norveška